

d'entitats de
persones usuàries
de l'audiovisual

Superar els estereotips en els mitjans de comunicació audiovisual

---

Recomanacions

Juliol 2013

El 4 de desembre de 2001, a iniciativa del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, es va constituir el Fòrum d'entitats de persones usuàries de l'audiovisual amb l'objectiu d'esdevenir un marc de referència per intercanviar coneixements i idees, i donar resposta a les demandes de la societat civil en aquest sector.

Integren el Fòrum entitats, associacions, organismes, universitats, sindicats i col·legis professionals interessats en el món dels usuaris dels mitjans audiovisuals. El Fòrum s'organitza en grups de treball per aprofundir en temes específics i elaborar documents que promoguin la qualitat dels continguts i el bon ús dels mitjans. Les seves recomanacions no tenen caràcter vinculant per al CAC.

Aquest document va ser presentat en la sessió plenària del Fòrum del 13/12/2012 i aprovat el maig de 2013.

Superar els estereotips en els mitjans de comunicació audiovisual

---

El *Gran Diccionari de la Llengua Catalana* defineix l'estereotip com el 'conjunt d'idees que un grup o una societat obté a partir de les normes o dels patrons culturals prèviament establerts'. La paraula prové del camp de la tipografia, en què s'anomena *estereotip* la planxa de metall tipogràfic obtinguda amb un motlle, que és l'empremta d'una plana composta amb caràcters mòbils. En castellà, el *Diccionario de la Lengua Española* de la Real Academia Española (RAE) defineix més taxativament l'estereotip com a 'imagen o idea aceptada comúnmente por un grupo o sociedad con carácter inmutable'.

Els estereotips són, per tant, creences heretades que apliquem acríticament, com un motlle, per examinar realitats noves sense tenir en compte les circumstàncies concretes del moment actual. Són una simplificació de la realitat que no deixa veure la diversitat que hi ha darrere de situacions que, tot i ser similars en alguns aspectes, poden ser molt diferents en d'altres.

Tant si són positius –com els que destaquen i sobrevaloren alguns trets associats a circumstàncies determinades (la mare abnegada, l'avi amant de les criatures)– com negatius, els estereotips actuen com un model que encotilla les persones a les quals s'apliquen, tot esvaint la possibilitat d'evolució i de canvi.

D'altra banda, les imatges negatives estereotipades es poden convertir fàcilment en judicis negatius i/o en prejudicis. Els estereotips es converteixen en prejudicis quan s'apliquen de forma exagerada i generalitzada.

Els estereotips i els prejudicis estan vinculats a la discriminació. El prejudici justifica la discriminació, i la discriminació fomenta el prejudici.

Els mitjans de comunicació poden ser difusors de prejudicis i d'estereotips. La necessitat d'utilitzar informacions simplificades i fàcils de transmetre per part dels mitjans pot comportar que es difonguin judicis estereotipats que, com a tals, són molt difícils de desmuntar, i més encara quan els mitjans els amplifiquen. Així mateix, l'ús exclusiu o preponderant de determinades fonts –institucions públiques o organitzacions professionals, per exemple– en detriment d'altres –com poden ser les persones a qui concerneix directament o les entitats que les apleguen– també pot contribuir a generar estereotips.

Els mitjans de comunicació han de ser conscients que no reflecteixen la realitat, sinó que la construeixen, i, per tant, tenen el poder de difondre imatges socials que poden esdevenir estereotips. Existeix un procés entre l'esdeveniment i la seva transmissió informativa que requereix una reflexió en relació amb els missatges que es transmetran.

La diversificació de les fonts i la millora de la qualitat de la informació, procurant documentar-se al més àmpliament possible sobre els temes que es tractaran i cercant l'assessorament de persones acreditades, permeten oferir elements de reflexió a la ciutadania i contribueixen, així, a trencar amb els estereotips. L'atenció a la diversitat ens ajuda a evitar visions estereotipades i, alhora, obre el ventall de possibles interpretacions.

Formes de discriminació generals

SUPERAR ELS ESTEREOTIPS

- Presentar de manera alarmista, morbosa i exageradament dramàtica i sensacionalista situacions i fets relacionats amb les persones en general.

Seleccionar, contrarestar i diversificar les fonts d'informació, i consultar persones i/o col·lectius qualificats, especialitzats i de solvència contrastada.

- Mostrar titulars, subtítols i reclams de notícies que, per la seva brevetat i concisió, poden presentar reduccionismes arriscats.

Reflectir i ajustar, dins de les possibilitats, el contingut de la notícia als titulars.

- Presentar la informació relativa a grups de persones, col·lectius o entitats associada a conflictes o a polèmiques, ja siguin de caire conjuntural o estructural.

Formar les i els professionals dels mitjans de comunicació per tal que facin un tractament adequat de les situacions i de les condicions que descriu aquest document. La formació ha de pretendre superar els prejudicis i els estereotips de tota mena vinculats a les persones.

- Usar conceptes i terminologia que no s'ajustin a la definició dels fets.

Defugir els estereotips i la banalització.

- Aplicar de manera abusiva el concepte de *col·lectiu* a conjunts de persones amb situacions molt diverses, malgrat que tinguin algun tret en comú.

Intentar no abusar del concepte de col·lectiu i usar-lo només quan es vulgui fer referència al que tenen en comú les persones en qüestió.

- Reproduir arquetips de “normalitat” que no es corresponen amb la vivència i les circumstàncies de la majoria de les persones ni tampoc amb la diversitat social.

Procurar reflectir la diversitat de les persones en tota la seva complexitat, així com els diferents rols que poden desenvolupar.

- Emetre reiteradament imatges d'arxiu per il·lustrar notícies que no es corresponen amb aquestes imatges.

Referenciar les imatges d'arxiu que s'emetin i tenir cura que s'ajustin a criteris de pertinença.

- Recórrer a tòpics negatius que reforcen idees i actituds discriminatòries envers el grup o els individus als quals es fa referència i dificulten l'apropament entre les persones.

Defugir les generalitzacions referides a persones determinades o a grups, i ajustar-se a les circumstàncies concretes dels fets.

- Presentar la bellesa o la joventut com a sinònim de felicitat.

Presentar persones felices de totes les edats i les característiques.

Formes de discriminació específiques

SUPERAR ELS ESTEREOTIPS

PERSONES GRANS

- Presentar les persones grans com a actors passius de la societat i com a persones dependents.

Evidenciar les activitats de tot tipus que també realitzen les persones grans i tots els àmbits en què ho fan. I, en particular, explicitar l'aportació valuosa que fan moltes dones grans que tenen cura d'altres persones. Expressar clarament el valor econòmic i social d'aquesta tasca.

- Confondre el fet de tenir una certa edat amb les circumstàncies personals, laborals, familiars o de salut de les persones (per exemple, no tots els avis i les àvies són grans, ni totes les persones grans són avis i àvies).

Fer servir el llenguatge amb rigor (pensionista, gent gran, persones grans, avis / àvies quan ho siguem, sèniors...).

- Mostrar massa sovint o de manera general situacions negatives relacionades amb la vida de la gent gran.

Equilibrar les notícies negatives sobre situacions que afectin la vida de les persones grans amb les notícies positives.

JOVES

- Presentar reiteradament els actes delictius i incívics relacionats amb el jovent o protagonistitzats per joves, posant l'èmfasi en la seva condició de "joves".

Evitar l'ús d'adjectius com "jove" o similars, especialment quan s'informa sobre fets delictius o incívics, si no és essencial per comprendre la notícia, per tal d'evitar el risc d'estigmatització o de criminalització.

Tractar amb rigor i responsabilitat les notícies relacionades amb les persones joves, especialment en casos de violència, drogues, assetjament o qualsevol altre fet delictiu.

- Fer comparacions pejoratives amb altres grups d'edat i respecte de la seva actitud envers la societat.

Destacar la capacitat que tenen les persones joves d'intervenir activament en la societat.

- Tractar els joves com a actors passius de la societat.

Utilitzar les persones joves com a font informativa en les notícies en què són protagonistes, però també en d'altres d'interès general.

- Relacionar l'atur juvenil només amb determinades actituds d'alguns joves (ni-nis, passotes).

Explicar les causes reals de l'atur juvenil i la precarietat de la majoria de llocs de treball als quals tenen accés.

DONES

- Ubicar les dones gairebé sempre en un espai domèstic i atorgar-los l'única responsabilitat en aquest àmbit.

Mostrar les dones en tota la seva complexitat social pública i privada, i reflectir els canvis que han protagonitzat, així com valorar-ne positivament les aportacions a la societat.

- Mostrar els espais domèstics o les llars amb uns determinats rols preassignats a cada gènere.

Prestigiar les tasques de cura (atenció personal, material i afectiva) pel valor que realment tenen per a la sostenibilitat de l'ésser humà i evitar ridiculitzar els homes quan les realitzen.

Afavorir que els homes apareguin assumint de manera natural i habitual les tasques domèstiques i no tan sols com a professionals i/o experts.

- Ridiculitzar la imatge de les dones en el terreny professional.

Donar autoritat moral i científica i reconeixement social a professions "feminitzades".

Tractar de la mateixa manera homes i dones que desenvolupin la mateixa feina.

- Atribuir als homes tasques vinculades a la conducció, la direcció, etc., que són de més responsabilitat o són aparentment més serioses i, a les dones, tasques d'assistència i tasques associades als espais del cor, considerades inferiors i que tenen una forta càrrega emocional.

Garantir la presència equitativa dels i de les professionals dels mitjans de comunicació en els diferents gèneres, seccions, temàtiques i/o formats.

Tenir en compte elements com l'edat, el vestuari i la manera de situar en escena els i les professionals, com també la manera de presentar-los i les tasques que desenvolupen.

- Presentar la bellesa com a obligació i/o necessitat per obtenir l'èxit social i la felicitat.

Afavorir la presència de dones de físics i d'edats diferents per tal d'impedir que s'institueixi un model de "dona ideal" que no es correspon amb la realitat.

Reflectir la diversitat dels cànons de bellesa.

- Representar els problemes de salut que afecten tota la població només amb exemples de figures femenines. Mostrar els processos naturals i físics de les dones (menstruacions, menopausa, embaràs...) com a problemes de salut.

Distingir clarament quan es parla de salut, de bellesa o de característiques derivades d'una determinada edat.

- Associar de manera reiterada un determinat tipus de dona amb l'exercici d'un rol concret (la mare abnegada, l'executiva guapa i agressiva, l'àvia amorosa).

Afavorir la presència de tot tipus de dones, de totes les edats i les condicions familiars i socials, sense atribuir-los uns rols predeterminats associats a la seva condició o circumstància familiar.

IMMIGRACIÓ

- Fer servir termes o expressions com “il·legal”, “indocumentat” o “sense papers” per definir o qualificar una persona en situació no regularitzada.

Evitar l'ús d'un llenguatge discriminador o que incorpori prejudicis genèrics en el tractament informatiu de la immigració.

- Emfasitzar les referències a qüestions com ara l'origen o el color de la pell de les persones protagonistes d'algunes notícies.

No abusar de les referències a l'origen, el color de la pell o l'ètnia d'un col·lectiu de les persones protagonistes de les notícies, que sovint no afegeixen informació rellevant al relat, no són estrictament necessàries per comprendre el fet i, en canvi, reforcen i actuen com a clau implícita d'interpretació negativa o condemnatòria.

Prescindir d'aquells elements anecdòtics, rutinaris o superflus que no incorporen informació significativa i reforçar, en canvi, la reflexió experta que faciliti la comprensió de les raons profundes d'allò que s'esdevé.

- Identificar una minoria ètnica o un col·lectiu concret de persones immigrades amb una determinada activitat il·legal, que pot acabar sent considerada per l'audiència gairebé com un atribut o una característica del grup en qüestió.

Contextualitzar les notícies relacionades amb la immigració i aportar documentació sobre la situació dels països d'origen de les persones immigrades, la qual cosa millora la qualitat de la informació, facilita la reflexió de l'audiència i contribueix a desfer els estereotips.

Evitar els efectes i els recursos tècnics i periodístics que persegueixen una funció preferentment espectacularitzadora.

- Identificar els testimonis de les notícies amb la consideració d'anònims. Associar automàticament els fluxos migratoris a la violència, la marginalitat, el desordre o la delinqüència, sense contextualitzar-ne o analitzar-ne les causes.

Incorporar informacions sobre els testimonis amb el nom i, si escau, la professió o el rol que desenvolupa a la societat.

Evitar la simplificació, la presumpció condemnatòria o l'activació de prejudicis de naturalesa xenòfoba o discriminatòria.

- Presentar reiteradament imatges o relats d'una agressió i la seva relació amb la immigració.

Usar conceptes i terminologia que s'ajustin a la definició dels fets, tot evitant reafirmar determinats prejudicis i reforçar tòpics i estereotips que identifiquen la població immigrada amb els desordres socials.

Vetllar perquè les imatges siguin respectuoses i objectives, i complementin la informació de la notícia.

PER MOTIUS D'ORIENTACIÓ SEXUAL I D'IDENTITAT DE GÈNERE

- Confondre la identitat de gènere (sentir-se home o dona) amb l'orientació sexual (sentir-se atret/a per homes o dones, és a dir, ser homosexual o heterosexual).

Oferir informació en debats per mitjà d'experts i facilitar a les entitats de lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals (LGTB) l'accés als mitjans (això seria aplicable a totes les formes de discriminació).

Explicar també, en relació amb les persones transsexuals, el procés mèdic que segueixen per tal de descartar la idea que és un caprici o una mera operació d'estètica.

- Presentar els gais com a joves atractius, urbans, amb un poder adquisitiu elevat i/o com a persones molt amanerades.
- Presentar les lesbianes com a dones poc atractives, d'aspecte masculí, o bé com a dones molt atractives i agraciades.

Mostrar les persones LGTB en la seva integritat, plural i diversa, i exposar-ne les vivències familiars, laborals, personals, etc.

Mostrar que existeixen persones LGTB amb diversitat funcional.

- Associar les dones transsexuals amb l'exclusió social i la prostitució, d'una banda, i amb un procés mèdic, de l'altra.

Presentar la transsexualitat amb naturalitat i evitar oferir-ne una visió morbosa.

- Presentar la transsexualitat com un procés exclusivament protagonitzat per homes que se senten dones.

Visibilitzar els homes i les dones transsexuals.

- Definir les persones LG principalment o exclusiva a partir de la seva activitat sexual.

Oferir una imatge plural i diversa de com l'homosexualitat es projecta en altres àmbits quotidians.

- Presentar les persones grans LGTB com a mancades de vida afectiva i sexual.

Mostrar totes les persones en la seva integritat, independentment de la seva orientació sexual, edat o altres circumstàncies.

- Associar l'acceptació de l'orientació o la identitat sexual dels fills i/o filles per part de les famílies amb la idea de patiment.

Mostrar la pluralitat d'actituds que es poden presentar a la família.

- Presentar les persones LGTB associades amb imatges eròtiques i morboses.

Oferir una imatge de la vida quotidiana de les persones LGTB.

PER MOTIUS DE DISCAPACITAT

- Presentar reiteradament casos violents, relacionats o protagonitzats per persones amb discapacitats psíquiques i/o malalties mentals, posant l'èmfasi en la seva situació o condició de discapacitat o de malaltia.

Defugir la vinculació directa de la malaltia mental o de la discapacitat psíquica amb accions violentes, i evitar expressions com ara “un malalt mental ha matat..”

- Criminalitzar el col·lectiu de persones amb diversitat funcional o discapacitat, especialment en el cas de malalties mentals.

Atenir-se a les circumstàncies del cas concret i evitar les generalitzacions.

- Mostrar representacions paternalistes de les persones amb diversitat funcional com a col·lectiu amb necessitats, tot reduint-ne la identitat a la seva discapacitat com a únic tret distintiu.

Presentar les persones amb diversitat funcional de forma activa i en altres situacions de la vida quotidiana.

- Presentar les persones amb diversitat funcional o discapacitat d'una manera que les ridiculitza, pel que fa a la forma de parlar, de moure's o de comportar-se.

Fer un tractament respectuós d'aquestes persones i mostrar-ne l'esforç que fan per superar les seves dificultats i el seu dret a ser tractades amb la mateixa consideració que la resta.

- Associar la discapacitat amb l'asexualitat.

Reconèixer la necessitat sexual de les persones amb diversitat funcional o discapacitat.

PER MOTIUS DE SALUT

- Considerar com a problemes de salut les situacions o les condicions personals vinculades a patrons estètics, com ara el pes i l'aspecte físic.

Documentar-se sobre què és i què no és malaltia. Procurar que la malaltia quedi ben explicada, si escau.

- Ridiculitzar les persones que pateixen trastorns de salut.

Fer un tractament respectuós i tenir en compte les característiques especials de cada persona.

- Associar les situacions de patiment d'una malaltia mental al risc d'exclusió social.

Defugir la reiteració d'imatges que fomentin l'alarma social envers col·lectius en risc d'exclusió.

- Associar la malaltia mental a una personalitat feble, immadura i dependent, a la manca d'interacció social, a la pèrdua d'estatus o a les conductes violentes, entre d'altres.

Incorporar imatges i històries de persones que, malgrat la seva malaltia, es mantenen actives i mantenen els seus vincles: amistats, companys i familiars.

Documentar-se sobre la base dels relats de les persones afectades o de les associacions de persones afectades o de familiars per conèixer-ne les vivències, les idees, etc.

- Associar el fet de patir una malaltia mental amb la manca de capacitat intel·lectual o creativa.

Mostrar que els malalts mentals poden ser molt avançats en matèries intel·lectuals o creatives.

- Promoure una imatge de la malaltia mental com un camí sense retorn.

Mostrar exemples de superació d'episodis de malaltia mental i de continuïtat del projecte vital.

- Utilitzar el terme *bogeria* sense fer-ne diferenciacions. Equiparar l'“etiqueta” a la persona (esquizofrènic, nen amb TDAH, anorèxic...).

Defugir expressions com “un hiperactiu”, “un esquizofrènic” o “ un depressiu”, i parlar sempre d’“una persona afectada per...”

TRACTAMENT INFORMATIU DE LES DROGUES

- Identificar les persones consumidores de drogues il·legals amb la delinqüència.

Cal evitar associar el consum de drogues a determinats contextos socials.

- Fer servir el terme genèric “droga”.

Substituir el terme genèric “droga” pel nom de la substància en concret a la qual es fa referència.

- Emetre imatges exclusivament sensacionalistes en el tractament informatiu de les drogues, cosa que alimenta tòpics i fomenta la por, la desconfiança familiar i, en darrer terme, l'alarma social.

Adequar la forma i els continguts amb objectius concrets: informar, prevenir, canviar d'hàbits de manera objectiva però realista i evitar imatges morboses.

Promoure debats en què la drogodependència sigui una malaltia que té un tractament específic des dels vessants biològic, social i psicològic.

ANORÈXIA I BULÍMIA

- Mostrar imatges de noies extremament primes.

Fomentar la diversitat de models (corporals, de bellesa...) i mostrar models que s'ajustin més a la realitat actual, sobretot pel que fa a la publicitat. L'aspecte físic de les persones que apareguin als mitjans ha de ser saludable i s'ha de correspondre amb la realitat: persones grasses, primes, altes, baixes, etc., i defugir l'homogeneïtzació i els

cànons d'estètica que consideren un valor essencial el fet d'estar molt prim.

- Identificar i valorar les persones exclusivament pel seu aspecte físic.

Evitar limitar-se als arquetips representats pel personatge principal, el noi o la noia prim, esvelts, alts i bells, contraposats a un personatge secundari gras, baix i lleig, que acostuma a ser el millor amic o el confident del o de la protagonista.

VIOLÈNCIA MASCLISTA

- Representar els casos de violència masclista com a situacions aïllades.

Recordar que els casos de violència masclista són fets comuns que afecten milions de dones i d'infants d'arreu del món i no tan sols certs tipus de dones o de persones, i presentar-los com la ferida social que són. Reflectir la complexitat d'aquesta realitat.

- Usar terminologia errònia o poc acurada amb referència a les dones i als homes implicats en casos de violència masclista, així com tòpics sexistes que banalitzen i fins i tot poden arribar a justificar implícitament els casos de violència masclista.

Usar conceptes i terminologia que s'ajustin a la definició dels fets.

Defugir les descripcions que contribueixen a construir o a reforçar estereotips que frivolitzen i banalitzen el tractament dels casos de violència masclista, com ara les qualificacions sobre l'aspecte físic, l'ocupació professional o els hàbits quotidians.

Respectar la intimitat de les víctimes, tot evitant donar detalls escabrosos sobre la seva situació. Evitar culpabilitzar-les i fer-ne una sobrevictimització, com també referir-s'hi mitjançant termes despectius, ja que les situa en una posició d'inferioritat. Evitar adjectivacions de les persones agressores que puguin contribuir a justificar implícitament l'agressió, com ara que es tractava d'un "malalt" o que "va actuar pres per la bogeria", "va ser un crim passional" o "va ser un atac de gelosia".

- Presentar els casos de violència masclista, sobretot els casos d'assassinat de dones, amb una visió sensacionalista dels fets o com si fossin “successos”.

Ometre les descripcions morboses, les imatges truculentes i els titulars amb tòpics. Cal evitar el sensacionalisme, que transmet tòpics i estereotips, i evitar les reconstruccions que recreen una agressió, ja que no informen, especulen i deformen la informació.

- Associar els casos de violència masclista a grups socials o a orígens ètnics i culturals determinats.

Evitar qualsevol relació de causa-efecte entre els fets i la procedència de les persones implicades (com ara associar-ho amb la immigració), la seva situació sociocultural i/o les circumstàncies personals. És contraproduent desviar la incidència dels casos de violència masclista cap a grups socials concrets, orígens culturals i circumstàncies determinades, ja que es tracta d'un fenomen universal i estructural.

- No citar les fonts d'on provenen les informacions sobre casos de violència masclista o no contrastar-les suficientment, sense tenir en compte que sovint transmeten estereotips.

Citar sistemàticament les fonts i aclarir si les seves declaracions són personals, són hipòtesis no confirmades o bé són declaracions oficials.

Relació d'entitats, associacions i organitzacions del Fòrum

Agència Catalana del Consum (ACC)
Associació Canal Comunica
Associació Centre Català d'Addiccions Social (ACENCAS)
Associació Cultural Fallaires d'Isil
Associació de Consumidors de la Província de Barcelona (ACPB)
Associació de Disminuïts Físics d'Osona (ADFO)
Associació de Jubilats i Pensionistes 1978 de la Província de Tarragona
Associació de Mestres Rosa Sensat
Associació Món Comunicació
Associació per a la Informació dels Consumidors (ASSIC)
Associació Promotora de l'Orientació del Consum de la Gent Gran (PROGRAM)
Associació Sant Tomàs (PARMO)
Associació Tarraco de Protecció als Consumidors i Usuaris de la Província de Tarragona (ATPCU)
Associació Veus Diverses
Asociación de Usuarios de la Comunicación (AUC)
Atenció i Investigació de Socioaddiccions (AIS)
Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani de la Universitat de Girona (UdG)
Càtedra UNESCO Dones, desenvolupament i cultures de la Universitat de Vic (UVIC)
Centre d'estudis Interdisciplinaris de la Dona de la Universitat de Vic (UVIC)
Centre Easy de la Universitat de Girona (UdG)
CERADAI
Col·legi de Periodistes de Catalunya (demarcació de Girona)
Col·legi de Periodistes de Catalunya (demarcació de Lleida)
Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya (COPC)
Col·legi Professional de l'Audiovisual de Catalunya (CPAC)
Confederació de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CCOO)
Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya
Consell Nacional de Dones de Catalunya (CNDC)
Consorci Digital Mataró - Maresme
Coordinadora d'Usuaris de la Sanitat: Salut, Consum i Alimentació (CUS)
Departament de Benestar Social i Família. Àrea per a la igualtat de tracte i no discriminació de les persones lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals (LGTB)
Departament de Comunicació Audiovisual de la Universitat Pompeu Fabra (UPF)
Departament de Comunicació Audiovisual de la Universitat Rovira i Virgili (URV)
Departament de Comunicació Audiovisual i de Publicitat de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)
Departament d'Educació. Direcció General d'Educació Bàsica i el Batxillerat

Departament de Filologia Catalana i Comunicació de la Universitat de Lleida (UdL)
Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona (UdG)
Departament de Pedagogia de la Universitat Rovira Virgili (URV)
Departament de Psicologia i Pedagogia de la Universitat de Lleida (UdL)
Drac Màgic
Escola de Ciències de la Salut de la Universitat de Vic (UVIC)
Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya (ESCAC)
Escola Universitària ERAM
Estudis d'Educació Social de la Universitat de Vic (UVIC)
Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat de Lleida (UdL)
Facultat de Comunicació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull (URL)
Facultat d'Educació de la Universitat de Vic (UVIC)
Facultat d'Empresa i Comunicació de la Universitat de Vic (UVIC)
Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport de la Universitat Ramon Llull (URL)
Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya (FATEC)
Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Catalunya (FAPAC)
Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya (FCCUC)
Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya (FMRPC)
Fundació del Món Rural
Fundació Museu del Cinema. Col·lecció Tomàs Mallol
Grup d'Entitats Catalanes de la Família (GEC)
Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona (ICE)
Institut Municipal d'Educació i Treball (IMET)
Lliga contra el Càncer de les Comarques de Tarragona i de les Terres de l'Ebre
Mitjans. Xarxa d'Educadors i Comunicadors
Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació
Observatori Europeu de la Televisió Infantil (OETI)
Observatori sobre la cobertura de Conflictes als mitjans de comunicació
Òmnium Cultural (Delegació Ponent-Lleida)
Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya (OCUC)
Productora d'Emissions de Ràdio, SL
Ràdio Municipal de Vilablareix
Sies.TV
Sindicat de Periodistes de Catalunya (SPC)
Spectus. Educació i Mitjans de Comunicació
Teleduca, Educació i Comunicació, SCP
Telespectadors Associats de Catalunya (TAC)
Televisió de Girona
Unió de Consumidors de Catalunya (UCC)
Unió General de Treballadors de Catalunya (UGT)
Unió Intercomarcal de les Comarques Tarragonines de CCOO
Unió Sindical Obrera de Catalunya (USOC)
USTEC-STEC
VilaWeb Mollerussa
Xarxa Audiovisual Local (XAL)

Fòrum
d'entitats de
persones usuàries
de l'audiovisual

C. dels Vergós, 36-42 - 08017 Barcelona
Tel. 93 557 50 00 Fax 93 557 50 01
www.cac.cat - forum.cac@gencat.cat
